

Пазнаёміцца з прафесіяй

ПРАЦА НАД АБЛОКАМІ

ПРАЎДА І МІФЫ ПРА СЦЮАРДЭС

мець мадэльную знешнасць?

— Гэта, па-вашаму, высокі рост і параметры 90-60-90? Вось у мяне, напрыклад, дастаткова невысокі рост. Сцюардэсамі працуюць розныя дзяўчаты... Знешнія даныя, канешне, улічваюцца, але ж яны — не самае галоўнае. На першым месцы — здароўе. Тыя, хто марыць трапіць у гэтую прафесію, праходзяць сур'ёзную ўрачэбна-лётную эксперыментальную камісію — здаюць мноства аналізаў, ультрагукавых даследаванняў, псіхалагічнае тэсціраванне, стрэс-тэсты і гэтак далей... Таксама абавязковая ўмова — веданне англійскай мовы, а яшчэ лепей — некалькіх замежных...

Наша праца вельмі цяжкая і адказная, таму і на пенсію бортправаднікі выходзяць у 48 гадоў. Гэта ж вам не толькі ў прыгожым форменным адзенні працісся па салоне і прапанаваць напіткі і закускі. Шматгадзінныя пералёты на нагах, не нармаваны працоўны дзень, зменлівы графік палётаў... Інакш кажучы, ты выходзіш на працу ў любы час сутак. Адпаведна, трэба быць заўсёды да гэтага гатовым, здаровым, у добрым фізічным стане. Асноўная ж задача бортправадніка — гарантаваць бяспеку ў палёце. І падчас навування на курсах мы старанна вывучаем аварыйна-выратавальнае абсталяванне самалёта, дзеянні ў аварыйных сітуацыях, прыёмы аказання медыцынскай дапамогі... Усё вельмі дакладна і скрупулёзна.

— Ці здараліся ў практыцы экстрэмальныя выпадкі, калі спатрэбілася выкарыстаць атрыманыя ўменні?

— Была сітуацыя, калі прыкладна шасцімесячнае дзіця нечым падавілася. І мне давалося ўзяць яго за ногі і вытрасаць прадмет, што затрымаўся ў дыхальным шляху. Можа, гэта і шакіруе некаторых чытачоў, але ж менавіта так аказваецца першая дапамога немаўляці ў падобных выпадках. На шчасце, я здолела яму дапамагчы і ўсё скончылася добра.

— Нярэдка ў прэсе з'яўляюцца паведамленні пра павятравых дэбашыраў...

— Так, здараецца. Напэўна, таму, што людзі баяцца лётаць, яшчэ на зямлі яны прымаюць нейкую колькасць «заспакаяльнага», інакш кажучы, алкаголю. І адпаведна, паводзяць сябе не зусім так, як трэба.

У маёй практыцы падобнае здаралася неаднойчы. Добра, калі ў экіпажы ёсць мужчына-сцюард, але ж іх, на жаль, у кампаніі не так шмат. На шчасце, амаль заўсёды самі пасажыры дапамагаюць утаймаваць буйнага вандроўніка. І яшчэ. Перад палётам, па ўзгадненні з камандзірам павятравага судна, нецвярозага пасажыра мы маем права не дапусціць на борт.

— А даводзілася вам сустракацца са знакамітацямі ў самалёце?

— Так. Сяргей Бязрукаў — часты кліент «Белавія», Вера Брэжнева, Іванушкі International... Такія

пасажыры паводзяць сябе вельмі стрымана, імкнучыся не прыцягваць залішняй увагі.

— Тым, хто бачыць вашу прафесію збоку, падаецца, што ваша жыццё — пастаянныя вандроўкі, новыя краіны, гарады... Ці ёсць у вас магчымасць пазнаёміцца з імі?

— Мы бачым толькі борт самалёта знутры. І ў Астане, Маскве, Санкт-Пецярбургу, і ў Анталіі... Не маем магчымасці выходзіць, бо паміж рэйсам туды і назад — нешта каля гадзіны, і за гэты час нам трэба рыхтавацца да палёту... Але ж, якое б ні было надвор'е на зямлі, пры пад'ёме на вышыню над аб'ектамі заўсёды — сонца. Відовішча — узрушальнае! Паляпшае настрой, надае жыццёвую энергію, усяляе аптымізм і надзею на лепшае...

— Я ведаю, што ў «Белавія» ёсць жанчына-пілот, Святлана Яроменка. Хацелі б засвоіць і гэтую прафесію?

— У цяперашні час ужо дзве жанчыны працуюць пілотамі ў нашай авіякампаніі. Ёсць яны і ў іншых. Але ж не, я не хацела б. Справа ў тым, што я ўжо дастаткова даўно ў прафесіі, з 2010 года. Часта лётаю старшым бортправадніком на рэйсе, бо ў мяне за плячыма ўжо больш за пяць тысяч лётных гадзін. Дастойны заробак. Да таго ж і да пэўнага ладу жыцця прызвычайнае. А навучанне для атрымання правоў пілатавання грамадзянскіх судоў — гэта вельмі працягла і дарагі працэс.

— Не могу не спытаць наступнае. У апошнія часы мы часта даведваемся пра аварыі самалётаў з вялікай колькасцю ахвяр. Не страшна лётаць?

— У мяне ёсць цвёрдая ўпэўненасць у тым, што авіяцыя — самы бяспечны від транспарту. Наша праца пабудавана такім чынам, што раз-пораз даводзіцца лётаць у складзе іншых экіпажаў. А палёкі «Белавія» — кампанія невялікая, мы асабіста знаёммы адно з адным — камандзіры павятравага судна, пілоты, бортправаднікі... І асабіста ў мяне — абсалютны давер да ўсіх калегаў, упэўненасць у іх прафесіяналізме.

— Нялёгка і адказная праца павінна быць узнагароджана дастойным адпачынкам...

— Так. Водпуск у бортправаднікоў — 53 дні. Значыць, двойчы за год мы маем магчымасць добра адпачыць. Хаця гэта нават не магчымасць, а неабходнасць і патрабаванне, палітыка кампаніі.

— Вы ў шлюбе. Прафесія мужа таксама звязана з авіяцыяй?

— Не. Ён працуе ў сферы будоўлі. Зараз — на трэцяй лініі Мінскага метрапалітэна. У пэўным сэнсе ў нас прафесія-антаганісты: над зямлёй — і пад зямлёй...

— Не так даўно вы сталі мамай. Па заканчэнні дэкрэтнага адпачынку плануеце вярнуцца ў прафесію?

— Канешне! Іншых варыянтаў нават і не разглядаю! Паліна ПРАКАПЕНЯ.

ЗАРАЗ, калі людзям даступны нават космас, для многіх, тым не менш, неба, павятравы транспарт па-ранейшаму застаюцца недасяжным «жоравам» у адрозненне ад «сініцы ў руцэ» — аўтамабільнага ці чыгуначнага. Але ж ёсць і тыя, для каго неба стала прафесіяй. Сярод іх смалевічанка — бортправаднік павятравага судна авіякампаніі «Белавія» Ірына ДЗЯДЗЮЛЯ. Пра шлях да прафесіі, цяжкасці і арэол рамантыкі вакол яе — у нашай сённяшняй гутарцы.

— Ірына, раскажыце, калі ласка, як вы сталі сцюардэсай?

— Мае маці і бацька амаль усё жыццё працуюць у Нацыянальным аэрапорце Мінск, толькі ў яго наземных службах. Мне з дзяцінства нярэдка даводзілася бываць тут і бачыць, як ідуць на падачку і ўзлятаюць самалёты. Канешне, гэта заўсёды прываблівала, таму мара стаць бортправадніком павятравага судна не выглядала нелагічнай. Прынамсі, для бацькоў мой выбар не стаў нечаканасцю. Я скончыла Мінскі лінгвагуманітарны ка-

ледж, паступіла на завочнае аддзяленне лінгвістычнага ўніверсітэта і падчас навування пачула пра набор бортправаднікоў у авіякампаніі «Белавія». Запоўніла анкету і падала рэзюмэ.

— Так проста...

— Не зусім. Проста было толькі запоўніць анкету. А вось быць прынятым... Усе прэтэндэнты праходзяць вельмі строга адбор. Напрыклад, падчас майго паступлення з пяцідзесяці чалавек узялі толькі пятнаццаць.

— Каб трапіць у лік адабраных, абавязкова трэба

Узяць вышыню

СТРАХ ПАЛЁТАЎ

Што рабіць, калі ў вас аэрафобія

Статыстыка сцвярджае, што самалёт — самы бяспечны від транспарту. Аднак некаторыя адмаўляюцца ў гэта верыць: для аэрафобаў кожны пералёт становіцца моцным стрэсам. Маладыя людзі згадзіліся раскажаць пра сваю боязь «нябесных падарожжаў».

Дар'я ДРАЗДОВІЧ, 21 год, рэдактар дзіцячага часопіса «Выдатнік»:

— Зразумела, што ў мяне аэрафобія, калі яшчэ падлеткам упершыню паляцела на самалёце ў Егіпет. Як толькі пачаўся рух па ўзлётнай паласе, мне зрабілася некамафортна. Да таго ж у мяне слабыя сасуды, таму ўвесь палёт нешта быццам ціснула на галаву. Было вельмі непрыемна ўсведамляць, што я знаходжуся на такой вышыні. Пасля пасадкі хацелася цалаваць зямлю і страшна было глядзець у неба. З таго моманту больш не лятала і ў найбліжэйшы час не планую. Сябры і блізкі ставяцца да маёй аэрафобіі

скептычна, лічаць, быццам я сама сабе нешта надумала, а фізічныя недамаганні на вышыні — толькі самаўнушэнне. Я не сумняваюся, што самалёт, сапраўды, самы бяспечны від транспарту. Але акрамя свядомасці ёсць падсвядомасць. На павятравы від транспарту я пагаджуся толькі ў самай крытычнай сітуацыі.

Аляксандр СУДЗІЛОЎСКІ, студэнт IV курса Інстытута парламентарызму і прадпрымальніцтва:

— Адчуваю дыскамфорт, калі знаходжуся на вялікай вышыні. Для мяне паглядзець уніз з балкона пятага паверха — ужо выпрабаванне. Аднак з-за работы мне даводзіцца лятаць на самалёце некалькі разоў на год. Чакаючы свой рэйс, вельмі хвалюся, нават узнікаюць думкі адмяніць паездку. Але ў рэшце рэшт пераадоляю сябе і падымаюся на борт. Падчас палёту імкнуса перанакіраваць увагу, каб не думаць пра тое, што знаходжуся ў небе. Звычайна адкрываю ноўтбук і выконваю работу, якая патрабуе максімальнай

сканцэнтраванасці. Часам справіцца са страхам дапамагаюць размовы з іншымі пасажырамі. Дарэчы, мой тата таксама не пераносіць пералётаў.

Дар'я ВАРАБ'ЁВА, студэнтка III курса факультэта журналістыкі БДУ:

— У дзяцінстве баялася, што падчас узлёту і пасадкі мяне будзе вельмі моцна ўціскаць у сядзенне. Цяпер, канешне, мой галоўны страх — гэта магчымая авіякатастрофа. Боязь палёту асабліва ўзмацняецца, калі даведваешся пра падобныя падзеі ў СМІ. Адночы бацькі вырашылі мяне разыграць і сказалі, што праз тыдзень мы паляцім на мора на самалёце. Я так спалохалася, што зачынілася ў сваім пакоі і плакала, пакуль мама не прызналася, што гэта быў жарт. Дарэчы, аднойчы з-за аэрафобіі я нават адмовілася ад падарожжа ў Іспанію. Магчыма, калі-небудзь пераадолець страх дапаможа каханы чалавек, які падчас палёту будзе моцна трымаць мяне за руку. Спадзяюся, неўзабаве я яго сустрэну, і мы разам адправімся ў Аўстралію.

«Як жа пераадолець аэрафобію?» — з гэтым пытаннем мы звярнуліся да псіхолога Марыны САСНІНОЙ:

— Перш за ўсё варта выявіць яе прычыну. Гэта могуць быць калісьці перажытая стрэсавая сітуацыя, працяглая дэпрэсія або іншыя тыпы расстройстваў. Таксама ўплываюць генетычная схільнасць, спадчынныя асаблівасці нервовай сістэмы. Ёсць меркаванне, што страх могуць адчуваць уражлівыя людзі, якія ўвесь час фіксуюцца на негатыўных падзеях. Боязь можа праяўляцца ў комплексе з іншымі фобіямі, напрыклад аэрафобіяй (боязь вышыні). Звычайна аэрафобія ўзнікае ў моладзі, але яна можа развіцца ў любога чалавека падчас частых пералётаў.

Вось некаторыя парады ад псіхолога, якія дапамогуць пераадолець страх:

• самаўнушэнне: трэба пераканаць сябе, што ўсё будзе добра, што наперадзе цэлае жыццё і ў яго на вас ёсць добрыя планы;

• дыхальная гімнастыка: у момант моцнага страху пачынайце лічыць, выдыхаючы ротам і ўдыхаючы носам павятра;

• падбярыце сабе цікавы занятак падчас пералёту: паслухайце музыку, паглядзіце фільм, пазнаёмцеся са спадарожнікам і правядзіце час у займальнай гутарцы;

• калі ёсць магчымасць, набывайце месцы бліжэй да носа самалёта, там ніжэйшы ўзровень шуму, што не так нервуе падчас палёту;

• дазвольце сабе з'есці што-небудзь салодкае, гэта павышае ўзровень цукру ў крыві і супакойвае нервовую сістэму.

Аднак для поўнага пераадолення аэрафобіі лепш звярнуцца па дапамогу да спецыяліста, бо сімптомы выяўляюцца як на фізічным, так і на псіхалагічным узроўні, а карані страху могуць знаходзіцца глыбока, і патрабуюцца некаторы час для вырашэння гэтай праблемы.

Ганна ЯЎСЕЙЧЫК, студэнтка III курса факультэта журналістыкі БДУ.